

PEDAGOŠKI PROGRAMI V
POMURSKEM MUZEJU
MURSKA SOBOTA



Šolsko leto 2019/20

Spoštovani ravnatelji, strokovni delavci vrtcev in šol!

Pomurski muzej Murska Sobota je osrednji regionalni muzej za varovanje pre-mične kulturne dediščine v Pomurju. Njegovo pomembno poslanstvo je izo-braževanje o lokalni kulturni dediščini, ki ga za predšolske, šolske in srednje-šolske otroke uresničujemo s številnimi programi v obliki **muzejskih učnih ur in muzejskih delavnic**, ki se navezujejo na stalno ali na občasne razstave.

Pričujoča brošura vam nudi prve informacije o programih, ki jih bomo za šol-ske skupine izvajali v letu 2019/20. V letu 2019, ki je ob 100. obletnici priključitve in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom poimenovano za *Prekmursko leto*, bi posebej izpostavili tri občasne razstave o Prekmurju. Raz-stava **Prekmurje 1919-2019. Izbrani trenutki stoletja**, skozi sto predmetov pripoveduje o zadnjih sto letih življenja v Prekmurju. Razstava slikarja Rajnarja preko ilustracij prikazuje **sto dejstev o Prekmurju**. Gostujoča razstava Pokrajinskega arhiva Maribor **Mi vsi živeti ščemo** z arhivskimi viri osvetljuje dogodke pred in po priključitvi Prekmurja.

Pedagoški program našega muzeja je torej raznolik, zato upamo, da boste v njem našli tistega, ki vam bo ustrejal. Veselimo se vaše podpore in srečanja z vami. Nasvidenje v muzeju!



Pomurski muzej
Murska Sobota

Osnovni podatki

Pomurski muzej Murska Sobota
Trubarjev drevored 4
9000 Murska Sobota
<http://www.pomurski-muzej.si>

Odpiralni čas
torek – petek: 9h - 17h
sobota: 9h – 13h
nedelja: 14h – 18h

Kontaktna oseba za pedagoški program:

Mateja Huber, kustosinja

Telefon: 059 366 621

e-naslov: mateja.huber@pomurski-muzej.si

PEDAGOŠKI PROGRAM OB OBČASNIH RAZSTAVAH

Prekmurje 1919-2019. Izbrani trenutki stoletja (september 2019 –maj 2020)

Učna ura

Kaj je zaznamovalo življenje prekmurskih Slovencev, odkar so se pred sto leti združili z matičnim narodom? Odgovore na to vprašanje nam razkriva sto predmetov, zapisov in filmov med leti 1919 in 2019. Učenci spoznajo zanimive zgodbe, ki so značilne za Prekmurje v zadnjih sto letih: sezonsko delo in trajno izseljevanje ter današnje dnevne čezmejne selitve, razvoj gospodarskih panog, izstopajoči posamezniki, kulturno-umetniško ustvarjanje, izvirna kulturna dediščina in naravna krajina. Učenci na učni uri oblikujejo spoznanje, da je Prekmurje izjemno dinamičen prostor. Z vsebinsko prilagoditvijo primerno za predšolske otroke (4+), učence OŠ in dijake SŠ. Traja: 45 min. Cena: 1,50 EUR/učenca, za predšolske otroke brezplačno.



Mi vsi živeti ščemo (september – november 2019)

Učna ura



Gostujoča razstava Pokrajinskega arhiva Maribor z naslovom *Mi vsi živeti ščemo* z arhivskimi viri osvetljuje dogodke, ki so se odvijali pred priključitvijo Prekmurja in po njej. Učenci spoznajo pomembnejše dogodke, vzroke zanje in posledice, in sicer od jeseni 1918, ko se je končala prva svetovna vojna, do avgusta 1929, ko so slavili 10. obletnico priključitve. Opise dogodkov spremlja različen slikovni material, ki je v večini širši javnosti neznan.

Primerno za učence 9. razreda OŠ in dijake SŠ. Traja: 45 min. Cena: 1,50 EUR/učenca.

Sto dejstev o Prekmurju (december 2019 –junij 2020)

Učna ura s kvizom

Veste, koliko prešernovih nagrajencev prihaja iz Prekmurja? Ali, da je v Prekmurju edina romska krajevna skupnost v Evropi? Učenci bodo na razstavi spoznali sto različnih dejstev o Prekmurju, ki jih bodo prikazovale ilustracije prekmurskega akademskega slikarja Mirka Rajnarja. Pridobljeno znanje o dejstvih bomo na koncu utrdili z zabavnim kvizom. Primerno za učence 2. in 3. triletja OŠ in dijake SŠ. Traja: 45 min. Cena: 1,50 EUR/učenca.

PEDAGOŠKI PROGRAM OB DOLOČENIH MEDNARODNIH DNEVIH

Dnevi evropske kulturne dediščine 2019:

Dediščina # umetnost # razvedrilo

Tkanje na tkalski deščici



DNEVI
EVROPSKE
KULTURNE
DEDIŠČINE

Ob Dnevih evropske kulturne dediščine je udeležba na delavnici brezplačna. Za opis delavnice glejte opis pod istim naslovom na strani 14.

Čas izvajanja: 30. september – 4. oktober 2019. Primerno za učence 2. in 3. triletja OŠ. Traja: 60 minut.

Teden otroka: *Z igro do dediščine*

Indašnje malarske mujštre

V Tednu otroka je udeležba na delavnici brezplačna. Za opis delavnice glejte opis pod istim naslovom na strani 12.

Čas izvajanja: 7.-11. oktober 2019. Primerno za predšolske otroke in učence vseh triletij OŠ. Traja: 45- 60 min.



PEDAGOŠKI PROGRAM OB STALNI RAZSTAVI

MUZEJSKE UČNE URE

Svetila nekoč

Kakšna svetila so uporabljali v časih pred izumom električne žarnice? Odgovor na to vprašanje otrokom prikažemo s pomočjo kopij svetil iz naših muzejskih zbirk. V temi bomo prižgali svetila iz različnih obdobj: antično oljenko, srednjeveško svetilko, čelešnik in laterno ter ugotovljali, kakšno svetlobo so posamezna svetila nudila. Učno uro zaključimo z iskanjem originalnih svetil na stalni razstavi. Primerno za predšolske otroke (4+) in učence 1. triletja OŠ. Traja: 45 min. Za predšolske otroke brezplačno, za učence OŠ 1,50 EUR/učenca.



Življenje v cimprači

V kakšnih hišah so nekoč živeli v Pomurju in iz česa ter kako so si jih zgradili? Ob rekonstrukciji dela *cimprače* in njenih notranjih prostorov otroci spoznajo odgovor na omenjena vprašanja. Oglejajo si črno kuhinjo in *ižo* ter prisluhnejo pogovoru v prekmurščini med dedkom in vnukom Vančekom. Primerno za predšolske otroke in za učence od 1. do 5. razreda OŠ. Traja: 30-45 min. Za predšolske otroke brezplačno, za učence OŠ 1,50 EUR/učenca.



Gremo v muzej

Učenci spoznajo 'zakulisje' muzeja in muzej skozi delo različnih muzejskih strokovnjakov. Tako npr. ob prazgodovinski zbirki predstavimo arheologa in njegovo delo ter predmete, ki jih proučuje, ob zbirki starih razglednic, delo zgodovinarja ipd. Pokukamo pa tudi v restavratorsko delavnico, kjer si ogledajo delček postopka konserviranja/restavriranja predmeta, ki je času obiska učencev v obdelavi. Primerno za učence 1. in 2. triletja OŠ. Traja: 45-60 min. Cena: 1,50 EUR/učenca.

Bivališča skozi čas

Bivališča ljudi so se skozi čas spreminjala, kar učenci na nazoren način spoznajo ob primerih rekonstrukcij. Ogledajo si, kakšna in kako so bila narejena bivališča v prazgodovini; v baročnem salonu spoznajo bivanjsko kulturo na gradovih in dvorcih. Začasno bivališče predstavlja šotor turških vojakov, ki so v Pomurje vpadali v 16. in 17. stoletju. *Cimprače* so bile dom večini prebivalstva v Pomurju na začetku 20. stoletja, a v



medvojnem času bivanjska kultura postane sodobnejša, kar prikazuje značilni interier spalnice iz 20-ih let 20. stoletja. Zaključimo z ogledom dnevne sobe iz 60-ih let 20. stoletja. Primerno za učence od 5. do 7. razreda OŠ. Traja: 45 minut. Cena: 1,50 EUR/učenca.

Decembrski obdarovalci

Kakšen je izvor Miklavža, Božička in Dedka mraza, treh značilnih decembrskih obdarovalcev? Učenci odgovor na to vprašanje izvedo na učni uri, na kateri spoznajo še eno, danes že izumrlo, decembrsko obhodnico. Primerno za učence 2. in 3. triletja OŠ in dijake SŠ. Traja: 45 min. Cena: 1,50 EUR/učenca. Čas izvajanja: 2.-20. december 2019.

Prazgodovina v Pomurju



O prvih neznanih prebivalcih naše pokrajine nam pripovedujejo več tisoč let stari predmeti. Učenci ugotavljajo materiale, tehnike izdelave, namembnost teh najstarejših predmetov in opravijo poskus vrtnanja luknje v kamen. Spoznajo, v kakšnih skupnostih in bivališčih so najstarejši prebivalci Pomurja živeli, kaj so jedli, katere obrti so obvladali, v kaj so verjeli. Primerno za učence 2. in 3. triade OŠ. Traja: 45 min. Cena: 1,50 EUR/učenca.

Antika in iskanje predmetov v arheopskovniku

Na učni uri si ogledamo značilne predmete rimske kulture: oljenko, rimske novce, predmete iz stekla ter podrobno na enem kosu keramike – okras v podobi Amorja, rimskega boga ljubezni. Izpostavimo pa še posebno obliko nagrobnega spomenika – gomilo, ki je bila v tem času kot oblika pokopa zelo razširjena. Učenci se preizkusijo v vlogi



arheologa: v arheopskovniku raziščejo kopije predmetov iz bogatega dvojnega groba, izkopanega leta 2018 v okolici soboške gramoznice. Najdenim kopijam poiščejo originalne najdbe in ugotavljajo njihovo namembnost. Primerno za učence 2. in 3. triletja OŠ in dijake SŠ. Traja: 60 min. Cena: 1,50 EUR/učenca.



Prvi Slovani v Soboti

Spoznajte prve slovanske in srednjeveške prebivalce iz ožjega območja današnje Murske Sobotice. Učenci si bodo na učni uri ogledali arheološke najdbe

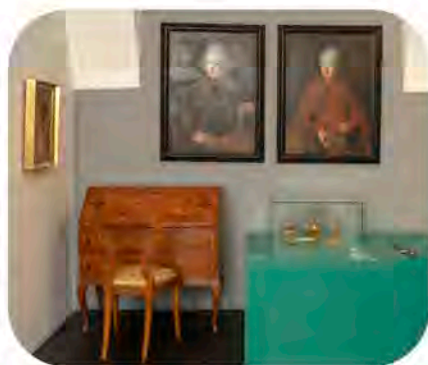


iz slovanskih grobišč na najdišču z ledinskim imenom *Plese* v Murski Soboti iz časa zgodnjega srednjega veka. Najdragocenejše najdbe predstavljajo štiri ogrlice iz steklenih jagod. Učence bomo spodbujali, da razmišljajo o tem, kaj nam te najdbe

pripovedujejo o načinu življenja zgodnjih Slovanov, katerih kultura je v nekaj desetletjih po njihovem prihodu v pokrajino ob Muri, prevladala. Z vsebinsko prilagoditvijo primerno za predšolske otroke (4+), učence OŠ in dijake SŠ. Traja: 45 min. Cena: 1,50 EUR/učenca, za predšolske otroke brezplačno.

Gradovi v Prekmurju

Učenci spoznajo družbo v času srednjega in novega veka, za katero je bilo značilno, da so privilegirani sloji živeli v gradovih. Predstavimo jim posamezne gradove v Prekmurju in rodbine, ki so najdlje živele v njih. V prenovljeni sobi na stalni razstavi si ogledajo izvirno grajsko notranjo opremo, ki se je ohranila. Na portretih grofov Szápáry učenci spoznajo zunanji videz plemstva. Učno uro zaključimo v baročnem salonu, prostoru, ki je v soboškem gradu v največji meri ohranil svojo izvirno podobo iz časov, ko so v gradu živeli grofje. Primerno za učence 2. in 3. triletja OŠ in dijake SŠ. Traja: 45 min. Cena: 1,50 EUR/učenca.



Reformacija

Učencem predstavimo pojem reformacije in njena načela, nato pa še njen potek in značilnosti v Prekmurju, kot jo pripoveduje nekaj razstavljenih predmetov. Spoznajo pomen tolerančnega patenta iz leta 1781. Učenci prisluhnejo avdio posnetku odlomka iz Predgovora v knjigi *Nouvi zakon*, avtorja Štefana Küzmiča ter mu sledijo v zapisani obliki, nato prekmurski knjižni jezik primerjajo s slovenskim knjižnim jezikom. Primerno za učence 3. triletja OŠ in dijakе SŠ. Traja: 45 min. Cena: 1,50 EUR/učenca.

O baroku v baročnem salonu

Učenci doživijo baročno vzdušje v salonu soboškega dvorca, ki ga najbolj izrazito ustvarijo baročne stenske slikarije, še posebej pa iluzionistična poslikava stropa. Na primerih stenskih slikarij, likovnih del in notranje opreme spoznajo značilnosti baroka v vsem njegovem sijaju. Primerno za učence 3. triletja OŠ in dijakе SŠ. Traja: 45 min. Cena: 1,50 EUR/učenca.



Priključitev in združitev prekmurskih Slovencev z matičnim narodom

Učenci na učni uri spoznajo zgodbo o priključitvi Prekmurja v času od razpada avstro-ogrske monarhije do njegove priključitve, avgusta 1919. Predstavimo jim dogodke, ki so se odvijali v Prekmurju kot tudi pogajanja jugoslovanske delegacije na pariški mirovni konferenci. V drugem delu učne ure sledi delo v skupinah, kjer vsaka skupina prejme primer zgodovinskega vira iz tega obdobja, ga analizira in predstavi svoje ugotovitve. Primerno za učence 3. triletja OŠ in dijake SŠ. Traja: 90 min. Cena: 1,50 EUR/učenca.



Pomurje v 20. stoletju

Učno uro začnemo z letom 1918, koncem prve svetovne vojne in razpadom Avstro-ogrske. Učenci spoznajo nestabilne politične razmere v letu 1919 v Prekmurju ter gospodarsko in družbeno življenje v medvojnem času.



Ta čas nam približajo tudi pesmi iz gramofona, ki so ga izseljenci iz ZDA poslali domačim v Prekmurje. Nato se seznanijo z okupacijo v času druge svetovne vojne in tragično usodo prekmurskih Judov. Na podlagi razstav-

ljenih predmetov ugotavljajo značilnosti povojne družbe in na ambientalni postavitvi dnevne sobe naštevajo novosti, ki so se v povojnem času vpeljale v vsakdanje življenje. Primerno za učence 3. triletja OŠ in dijake SŠ. Traja: 45 min. Cena: 1,50 EUR/učenca.



MUZEJSKE DELAVNICE

Otroške igre in igrače nekoč

Kakšne so bile igre in igrače v otroštvu naših dedkov in babic? Otroci odgovor dobijo in doživijo na delavnici, kjer takšne igrače izdelajo in se z njimi igrajo (*brnkefca, marjanca, hoja s hoduljami* itn.). Primerno za učence 1. triletja OŠ. Traja: 45 min. Cena: 1,50 EUR/učenca.



Eksperimentalnica s starimi kuhinjskimi pripomočki

Učenci praktično preizkušajo uporabo nekaterih starih kuhinjskih pripomočkov: na kuhinjski tehtnici na uteži stehtajo mak in ga stolčejo v lesenem možnarju, s pinjo izdelajo maslo, v kavnem mlinčku zmeljejo kavo. Po dogovoru lahko s temi sestavinami pripravimo makove rezance. Izvedba je možna v skupini do 15 oseb. Primerno za učence od 1. do 4. razreda OŠ. Traja: 60 minut. Cena: 2 EUR/učenca.



Indašnje malarske muštre

Originalni motivi iz starih šablon, s katerimi so pleskarji v Pomurju nekdaj pleskali na stene sob, so v okviru delavnice uporabljeni kot šablona za izdelavo odtisov na papir ali na bombažne majice. Primerno za učence vseh triletij OŠ in dijake SŠ. Traja: 45-60 min. Cena: 2 EUR/učenca.



Vüzenske delavnice

Učenci si lahko izdelajo *remenke* z dvema starima tehnikama, in sicer s krašenjem z voskom in z barvanjem z mizarskimi barvami v večbarvnih pasovih ter praskanimi okrasi. Delavnici sta primerni za učence 2. in 3. triletja OŠ in dijake SŠ (traja: 45 min, 2 EUR/učenca). Za učence 1. triletja OŠ sta na voljo delavnica izdelovanja obešanke v obliki jajca, ki jo učenci okrasijo z geometrijskimi vzorci, značilnimi za *remenke*, okrašene z voskom (traja: 45-60 min, 2 EUR/učenca) in pritrkovanje na cerkveni zvon (traja: 15-20 min, brezplačno). Čas izvajanja: 30. marec-10. april, 2020.

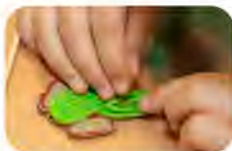


Prazgodovinski lončarji

Na delavnici učenci iz gline izdelajo kopijo bakrenodobne skodelice, ki so jo arheologi izkopali pri Krogu. Izdelajo jo s tehniko svaljkanja, kot so izdelovali posode v prazgodovini ter okrasijo z brazdastim vrezom, prav tako značilnim za ta čas. Primerno za učence 2. in 3. triletja OŠ in dijake SŠ. Traja: 45-60 min. Cena: 2 EUR/učenca.

Antična zaponka z žabico

Dve antični zaponki (fibuli) iz najdišča Nova tabla II južno od Murske Sobote v obliki žabice sta doslej edini tovrstni zaponki v Sloveniji. Poleg praktične in okrasne vloge pa naj bi imeli tudi varovalno vlogo. Učenci si na delavnici iz volne izdelajo broško v podobi žabice. Primerno za učence od 5. do 7. razreda OŠ. Traja: 45 min. Cena: 2 EUR/učenca.

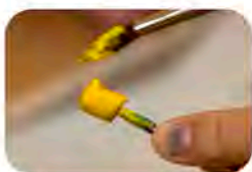


Izdelava antične oljenke

Učenci na delavnici s pomočjo kalupa izdelajo antično oljenko iz gline – svetilko na olje, ki so jo v naše kraje prinesli Rimljani. Predstavi se jim čas rimskega antičnega obdobja v Pomurju. Primerno za učence 2. in 3. triletja OŠ. Traja: 45-60 min. Cena: 2 EUR/učenca.



Punce z biseri – ogrlice štirih Slovank



Med najdbami iz slovanskega grobišča *Plese* iz zgodnjega srednjega veka so štiri ogrlice iz steklenih jagod, ki so bile najdene v grobovih ene odrasle ženske in treh deklet. Ogrlice so bile uvožene in dragocene, zato so si jih lahko privoščili le v bogatejših družinah. Učenci na delavnici po navdihu teh ogrlic ustvarijo svojo ogrlico, tako da pobarvajo perlice iz mase za oblikovanje in jih nanizajo v ogrlico. Primerno za učence od 3. do 9. razreda OŠ. Traja: 60 min. Cena: 2 EUR/učenca.

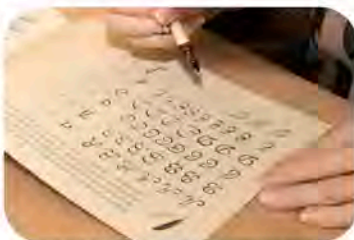
Tkanje na tkalski deščici



Predstavitve tkanja s tkalsko deščico. Učenci si na delavnici stkejo zapestnico. Primerno za učence 2. in 3. triletja OŠ in dijake SŠ. Traja: 60 min. Cena: 2 EUR/učenca.

Prekmurski protestantski abecedniki – prvi učni pripomočki

Delavnica v ospredje postavlja prizadevanja prekmurskih protestantov iz 18. stoletja po opismenjevanju ljudstva. Po njihovi zaslugi nismo le dobili prve tiskane knjige v prekmurščini, temveč tudi abecednike, prve učne pripomočke, ki so pomagali pri opismenjevanju



otrok. Učenci na delavnici prejmejo muzejski abecednik in se preizkusijo v vlogi učencev v evangeličanskih šolah v 18. stoletju. S peresom in črnilom v lepopisu iz tega časa prepisejo molitev iz abecednika. Primerno za učence 2. in 3. triletja OŠ in dijake SŠ. Traja: 60 min. Cena: 2 EUR/učenca.

Razglednica po vzorih starih razglednic

Učenci spoznajo zgodovino razvoja razglednic in si ogledajo stare razglednice Murske Sobotice iz zbirke muzeja. Nato z izrezovanjem motivov iz kopij razglednic in z risanjem okrasnih okvirčkov izdelajo svojo razglednico po vzoru secesijskih razglednic iz začetka 20. stoletja, ko so le-te bile oblikovno najlepše. Primerno za učence 2. in 3. triletja OŠ in dijake SŠ. Trajanje: 45-60 min. Cena: 1,50 EUR/učenca.





Pomurski muzej *Murska Sobota*

Pedagoški programi v Pomurskem muzeju Murska Sobota. Šolsko leto 2019/20. Letnik 5.

Izdal: Pomurski muzej Murska Sobota. Zanj: Metka Fujs. Besedilo: Mateja Huber. Fotografije: Tomislav Vrečič, Mateja Huber. Grafična priprava: Mateja Huber.

Murska Sobota, junij, 2019.

Pomurski muzej Murska Sobota si pridržuje pravico do spremembe programa.

